ונוחל ומנחיל. מפרש בגמרא: כחתן שלם. מפרש בגמרא [פ"ב:] **גמ'** אשה. ואשה כי מהיה זכה וגו' [וקרא סו] והאי קרא בנדה משמעי: בת עשרה ימים כו'. ואשה כי מזוב זוב דמה [שם] קא דרשי: אדם. משמע כל שהוא מין אדם אפילו קטן כדכתיב (במדבר לא) ונפש אדם מן הנשים וגו' ונקטינון משמעי קרא:

תורה אור

*ונוחל ומנחיל והורגו חייב והרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם: **גמ'** מנדני מילי דת"ר *אשה אין לי אלא אשה בת יום אחד לנדה מנין ת"ל ואשה: בת י' ימים לזיבה: מנא ה"מ דת"ר אשה אין לי אלא אשה בת י' ימים לזיבה מנין ת"ל ואשה: תינוק בן יום אחד כו': מנא הני מילי דת"ר °איש איש מה ת"ל *איש איש לרבות בן יום אחד שמטמא בזיבה דברי רבי יהודה רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר אינו צריך הרי הוא אומר °והזב את זובו לזכר ולנקבה לזכר כל שהוא בין גדול בין קטן לנקבה כל שהיא בין גדולה בין קטנה אם כן מה ת"ל איש איש *דברה תורה כלשון בני °אדם: ומטמא בנגעים: דכתיב °אדם כי יהיה בעור בשרו *אדם כל שהו: ומטמא בטמא °מת: דכתיב °ועל הנפשות אשר היו שם °נפש כל דהו: חוקק ליבום: דכתיב °כי ישבו אחים יחדיו אחים שהיה להם ישיבה אחת °בעולם: ופוטר מן היבום: °ובן אין לו אמר רחמנא והא אית ליה: ומאביל בתרומה: °דכתיב °ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו קרי ביה °יאכילו בלחמו: ופוסל מן התרומה: °זורע אין לה אמר רחמנא והא אית לה מאי אירייא זרע אפילו עובר נמי דכתיב °בנעוריה *פרט למעוברת צריכי דאי כתב רחמנא זרע אין לה משום דמעיקרא חד גופא והשתא תרי גופי אבל הבא דמעיקרא חד גופא והשתא חד גופא אימא תיכול כתב רחמנא בנעוריה ואי כתב רחמנא בנעוריה משום דמעיקרא גופה סריקא והשתא גופה מליא אבל הבא דמעיקרא גופה סריקא והשתא גופה סריקא אימא תיכול צריכא קראי אתרוץ אלא מתניתין מאי אריא בן יום אחד אפי' עובר נמי אמר רב ששת הב"ע בכהן שיש לו שתי נשים אחת גרושה ואחת שאינה גרושה ויש לו בנים משאינה גרושה ויש לו בן יום אחד מן הגרושה °דפוסל בעבדי אביו מלאכול בתרומה ולאפוקי מדר' יוסי *דאמר עובר נמי פוסל קמ"ל בן יום אחד אין עובר לא: נוחל ומנחיל: נוחל ממאן מאביו ומנחיל למאן לאחיו מאביו אי בעי מאבוה לירתי ואי בעי מיניה לירתי אמר רב ששת °נוחל בנכסי האם להנחיל לאחיו מן האב °ודוקא בן יום אחד אבל עובר לא מ"ט דהוא מיית ברישא ואין הבן יורש את אמו בקבר

*) כ"ב קמב. [ערכין ג.]

מעתה אם

בנעוריה פרט למעוברת. ואם תאמר מיעוט ליה מוהרא לאן לה עיין עליה כי סיני דפסלינן כרים סחולן (יבמות לה:) חליצת מעוברת מאן לו עיין עליו ו"ל דהתם לא קאמר אלא עיין והתמן אם יהיה ולד של קיימת אבל לא מיפסלה דכתיב אין לו והכ"ג לא מיפסלה מן התרומה בהכי: **אמר** רב ששת הכא במאי עסקינן בכהן שיש לו ב' נשים. ות"ל למה לי ב' נשים לוקמה בחדא אחת גרושה ויש לו בן אחד ממנה דזוקא בן יום אחד פוסל ולא שובר ואכלי העבדים בשביל כל המשפחה סלה לרבנן דר' יוסי כדאמר ביבמות בפרק אלמנה (דף סז.) ועוד הקשה ה"ר אפריים דבפרק מי שמת (נ"ב דף קמב.) אמר רב ששת אחד זה ואחד זה קנה בין מזכה לעובר בין לכשאבל ופריך ליה ממתני' דבן יום אחד טהל אבל עובר לא ומשני דהתם משום דאיכו מיית בריאה והשתא ליפרוך מריאה דבן יום אחד פוסל אבל עובר לא משום דשובר ליה ליה זכייה כדמפרש הכא רב ששת גופיה ולא ה"מ לשנויי מידי *ו"ל דשבר רב ששת לרבנן דר' יוסי נמי עובר אית ליה זכייה ומטמא דשובר ליה פוסל משוסמוך מישמעא דמפילות למחלה דנקבות והוה ליה זכרים מישמעא ולמישמעא לא חייש כדחייש רבי יוסי ולהכי אוקי הכא בכהן שיש לו ב' נשים ויש לו בנים משאינה גרושה דכיון דיש לו בנים לא פסיל עובר אף ע"ג דיש לו זכייה דלא חייש למישמע הזכרים כדפי' אבל אם אין לו בנים פוסל שובר גם לרבנן דאית ליה זכייה דבין הוא זכר בין היא נקבה הרי הן שלה ופליג רב ששת אשמואל דאמר בפרק אלמנה (יבמות דף סז.) לרבנן אוכלין בשביל כל המשפחה סלה דשבר שמואל לרבנן אית ליה זכייה לעובר והשתא ניחא הא דקאמר התם *רב ששת מנת אמיגה לה דסגיא גר שמת ט' ולא דמי ליה דהך ברייתא כר' יוסי דרבנן נמי לא פליגי אלא דלא חייש למישמעא כדפי' ואם תאמר כדפרק מי שמת (נ"ב דף קמב.) גבי גר שמת וכזכו ישראל נכסיו ואיתה לאשתו מעוברת לא קנו שמעו אחרי כן שהפילה אשתו המחזיק בשניה קנה ברשאומה לא קנה אמאי לא קנה המחזיק ברשאומה כיון דלבסוף הפילה הא בפ' אלמנה (יבמות סז:) אמרינן דזכרים הוו מישמעא מסוס מישמעא דמפילות ואין לעובר שסופו להיות נפל חלק בעבדים וי"ל דהתם משום דאיכו מעוברת לא קנו שמעו אחרי כן שהפילה אשתו המחזיק בשניה קנה ברשאומה לא קנה אמאי לא קנה המחזיק ברשאומה כיון דלבסוף הפילה הא בפ' אלמנה (יבמות סז:) אמרינן דזכרים הוו מישמעא מסוס מישמעא דמפילות ואין לעובר שסופו להיות נפל חלק בעבדים וי"ל דהתם

[ב"ב קמב. ערכין ג.]

[לעיל לב:]

[לעיל לב: ערכין ג.]

[ב"ב לא: ודף לה: מרים ג. סנהדרין פ. סה: סה: ב מכות יב. (ר"ס ס) סוטה מה: גיטין מה: יבמות פא. קידושין יב: [ערכין לא: ע"ש כ. כריתות יא. נזיר מה:]

[נכ"ל: פוסלן]

—◇◇◇—

מוסף רש"י

ונוחל ומנחיל. אם נפלה לו ירושה בו ביום וכו' ביום מת, מנחילה לקרוביו מאביו (ערכין ג.). דת"ר אשה. ואשה כי מהיה זכה וגו' בנדה משמעי קרא, דכתיב שבעת ימים תהיה בנדתה (לעיל לב.). איש איש. כי יהיה זב (לעיל לב: ערכין ג.). כבעוריה. כמון שהיא ריקנית כשיש נעוריה, פרט למעוברת (יבמות סז.). סריקא. ריקא, כמו אילן ערק (שם סז:). עובר נמי פוסל. אם נת כהן משמת ליגרמא והיתה מעוברת ואין לה בן אחר, פוסלה מלאכול בתרומה כנעוריה (שם סז. ועי' תוס' שם).

נוחל בנכסי האם. אלו טהל ומנחיל ליכה לאוקומי בנכסי אביו, דאי נמי לא אתיליד איהו הוו ירתי קרוביו נכסי אביו היכא דאין בנים, אלא טהל בנכסי אמו, אם מתה בו ביום טהלו הוא מת בו ביום טהל נכסי אמו ומנחילן מכאן לאחיו מאביו אם אין אמו, דאי לאו הוא הוו ירתי לה קרוביה, ולא אמרינן נפל הוא ואיהו בן נפלה (ערכין ג.).

אבל עובר. אם מתה מעוברת לא ירתי לה קרוביו העובר, דהוא מת בריאה, דכשמתה היה לא נפלו הנכסים לו, דהוי כמו שהוא נקבר ואין יורש אם אמו לאחר שמת הוא להנחיל לאחיו מן האב מכאן (שם ום"מ. ועי' כ"ב קמב. וכשב"ם שם).

נר מצוה

ס א מי' פ"ח מהל' נחלות הל"ב ופ"ט סמג עשין לו טור"מ מ"ב סי' רפ' שפיף ה:

סא ב מי' פ"ב מהל' חלה סלכה ו:

[שבועות פ"ג]

סב ג מי' פ"ט מהל' תרומות [הל"ח] והל"ב:

סג ד מי' שם הל"ד [וכרב אלפס פ"ט דכ"ב דף ריט:]:

סד ה מי' פ"ח מהל' נחלות הל"ב ועי' בהגהות ומ"מ סמג עשין לו טוש"ע סי"מ סי' רפ' שפיף ה [וכרב אלפס שם]:

סה ו שם בהג"ה:

סו ז מי' שם הל"ב סמג שם טוש"ע שם [וכרב אלפס שם]:

[מי' ערכין ג.]

מי' מכ"מ

[נכ"ב קמב.]

תוספי הרא"ש

בנעוריה פ ר מ למעוברת. ותיפה תישבו לי מתורא אין לה עיין עליה כי סיני דפסלינן ברישא תחלץ חליצת מעוברת מראין לי עיין עליו ו"ל דהתם לא קאמר אלא עיין ותשבו אם יבא ותולד לידי בן קיימא. אבל לא אפר ליה מן שהיא מעוברת הכא נמי חזה אמרי' שתהאתין סלאבול עד שתראה אם תולד יהיה בן קיימא אבל לא מיפסלא מתרומה ללקות עליה כמו זו: בבכן שיש לו שתי נשים. תיפה כיון דאתיא כרבנן דסברי דעובר אין לו זכייה כרקאמרינן לאוקמי סי' יוסי א"כ למה לי ב' נשים הוה מצי למיסר באשה אחת גרושה ואין לו בנים מסנה דזוקא בן יום אחד פוסל ולא עובר אלא אוכל בשביל כל המשפחה לרבנן כראיתא ביבמות פ' אלמנה ותיר הקשה הלי אמרים דבש' מי שמת פרק לרב ששת דאמר נוחל ומנחיל אבל לא עובר ומשני דהוא מיית ברישא כדמשני הכא. והא אשריך מסיפא דר"ל לפשרך מתך רישא ולא הוה מצי לשנויי הכי ובוקי פירכא אחריתי דרב ששת דשוי לה בבכן שיש לו שתי נשים לשמעה ראיה ליה דעובר אית ליה זכייה. והא דאמרי רבנן דעובר אינו פוסל משום דהוו לדע זכרים סישמא דו"ל דקאמר דעובר דחיישי וחשמה איצטריך לאוקמי בבכן שיש לו שתי נשים ויש לו בנים משאינה גרושה דאי אין לו אלא אשה אחת גרושה אפי' עובר פוסל רבנן הוא זכר בין היא נקבה זכה בנכסים ואין לפשמתה זכות בנכסים כיון דעובר אית ליה זכייה: אמר רב ששת נוחל בנכסי האם. בפ' מי ששת פרק לרב ששת דאמר תמוכה לעובר [קנה] מסתייתין דקתני בן יום אחד אבל עובר לא ומתרץ רב ששת התם דפירו שוא דמתייתין כדמתרץ הכא. ותיפה מה היתה שם סברת מקשה דבלאר רב ששת תיקשי פי' דמתני' כדאיתא הכא אי בעי מאבוה לירתו ו"ל דמשמע ליה לתרוצי מתייתין כגון שהקנה נכסיו לאחר אם לא יהיה לו יורש בשעת מיתה וקמ"ל דבן יום אחד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com